

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2'50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Чи може християнин бути соціал-демократом?

(Конець).

Хто хоч троха вглянув в саму суть соціальної демократії, сей мусить дійти до такого погляду, що її цілі і змаганя стоять в суперечности з основами Христової віри, що они зовсім не відповідають потребам та інтересам руского народу і его вдачі, та що всяке залицанє руских стороництв або одиниць до соціальної демократії є прямо шкідне для руского народу і природного его розвитку. Не перечимо, що суспільний лад у нас вимагає певних змін, певної поправки, але не такою дорогою до сего треба йти, як іде соціальна демократія. Поправа суспільного і національно-політичного ладу мусить бути переведена в дусі християнської справедливости, а щоби се досягнути, треба як-раз змагати не до знехтованя Христової науки а до повернення значіння головним засадам християнським, до як найбільшого і найширшого їх розповсюдження і приноврєння.

Соціальна демократія вимагає знехтованя релігії, родини, родителської і дитинної любови і родинних звязий, знесеня приватної власности, особистої свободи у виборі роботи, знехтованя любови вітчизни і народности. Всего того мали-б ми позбутися, щоби розплисти ся в якімсь всесвітнім мрачно-поступовім і рівнім людстві. І щож дає нам за втрату сих дібр, за втрату релігії, родини, родителської і дитинної любови соціальна демократія? — нічого! А за втрату особистої свободи і любови вітчизни, народности — дає нам кайдани будучої соціальної держави. Чи ж маємо дати ся заманювати таким благом?

Ми думаємо, що ще пора, щоби всі щирі люди, у яких ще не вигасла іскра віри, у яких не завмерла ще любов до своєї руско-католицкої церкви і рускої народности, згуртували ся разом в одну громаду і почали ділати для подвигнення руско-католицкої церкви, рускої народности на тих основах, які єдино можуть нам заперити певні успіхи і гаразд.

Здаєть ся, що останні літа розладу і розтичя серед рускої суспільности, сумні досьвіди зрєблені з консолідацією, як і безвиглядне залицанє з соціальною демократією повинно відчинити очи всім, що бажають справдешнього добра руского народу, а не лише особистих виглядів. Все те повинно тих людей, що, знеохочені з одного боку консолідаційними, а з другого радикальними змаганями, станули на боці, заложивши руки, спонукати тепер до реальної і позитивної роботи, до з'єдиненя своїх сил для такої праці. Початок певно не легкий, але ми певні, що перші труднощі дасть ся побороти і справа підвєперед, бо ще в рускім народі не завмерзловий розум, не заникла енергія холодного розуму і розваги.

Допись з Риму.

28. жовтня.

Великанська нава королевої церквей виповнилась по береги. Зіллялись всі нації просторої держави Церкви в одно могутнє тіло і окружили в великім крузі головний престол. Понад тисячі соток голов з розгорякованими видами несєть гутір найріжнородніших бесід, що зливаючись в один акорд, шумить гейби далекий гамір вітрів. Дивна, нервозна цікавість відбиваєсь на кождім виді. Число путників росте, гомін збільшаєсь, нетерпячка і ожданє змагають ся в меланхолійну тугу. А наву великана заливають щораз нові хвилі...

Недалеко головного престола заняла місце невеличка громада наших галицких Русинів. Всею зглядаєсь ся на невидані окази. Кожух та сїрдак — річ тут невидана! А нашим байдуже. Збились в товпу та сердечно собі висьпівують: Пречистую. Сей та той перейде попри гурт, заговорить до нашого мужика і зачнеє цікава розмова. Сей по своєму, той собі-ж по своєму. І розуміють ся. Кождий рад дізнатись, що се таке ті Русини, де они живуть.

Могучий ломіт відбив ся гомоном об мраморні стіни і лукові лінії мозайкових склепін. «Viva papa, re di Roma!» — несуть ся грімкі оклики. А за тим десятки, сотки кличів иньших народностей. Крик, метушня, сьпиви та радість.

Понад тисячі щасливих видців движєсь повагом зівяла стать благого старця. Дрожача рука благословить люд, що з ентузіазмом витягає руки до свого пожаданого Отця. Блїде лице яснє блаженною роскішю, а очи, що в них відбиваєсь вся душа щирого, сьвятого Апостола, дають знак, що та статя се не бездушна мумія, але істота, яка належить ще до сего сьвіта. Від часу до часу відносить ся щасливий Батько з великим трудом — а тоді ще більший ентузіазм огортає тисячі народа і всі попадають в захват — аж до ексцентричного шалу. Цивїзм і злоба ворогів танає; інтимне чувство любови наповняє серце навіть найбільшого скептика. Слова: «Савле, чого мене переслїдуєш?» — здає ся, виривають глухим, могильним стоном з грудий сьвятого мученика і вбють чудотворною силою зьвірські інстинкти ворога Церкви. Наші мужики дрожать з утіхи, а декотрим котять ся по лицах сльози. Дивна сугєстия!

Величава лектика зближає ся до престола. Гомін не вмовкає. В воздусі мають хустки; народ виходить з рівноваги; по великаньскім просторі церкви ворушать ся могучі хвилі. Лектика задержуєсь і Его Сьвятість падає на клячник та окружений кардиналами відмовляє молитву. По поклові старшини повторяєсь попередна панорама. Серед грімких окликів зникає лектика за брамою. А з церкви висипають ся безконечні хвилі щасливого люду.

29. жовтня.

В одній з бічних каплиць церкви св. Петра стовпилась велика сила народа. З нутра чути прегарні сьпиви. Се наші славні літургичні пісні згромадили всіх присутних. Перед престолом, при численній асисті наших сьвященників-путників станули оба Преосьвященні. Імпонуєча Служба Божа нашого обряда, гарні сьпиви хору, зложеного з наших питомців і кількох італій-

ських помічників, під батугою тов. Коростіля, громаднє причастіє більше як сотки путників — викликали загальний подив, заінтересованє і хвальби. Наші вже давно опустили каплицю, а Італіяне ніяк не мали охоти виходити і довго-довго зглядались на інтересних чужинців.

30. жовтня.

В невеличкій салі рекреацийній, в рускій колєгії, зібрав ся малий гурток гостей, щоби відвідати добровільних заточників-питомців. Перше місце заняли оба Преосьвященні, а побіч секретар кардинала Лєдуховського, о. М. Мещинський, ректор колєгії о. Полїдорі, мітрат о. Левицький і кількох наших капітульних достойників всіх трєх епархий. Питомці, під дїрігентурою тов. Коростіля, відєсвївали гарно: Матюка «Руска пісня», почім слїдувало скрипкове сольо тов. Туркевича Gounoda «Ave Maria», відтак декламация тов. Маліцкогo: Шевченкове «Послание», прегарні тенорові сольа тов. Коростіля: Alessandro Stradella «Dreghiera» і Flotow «Marta M'appari», хоровий сьвів: проф. Borghi «Inno italiano», — а по промовленю тов. Онуферка, в котрім містилась заява подяки обом єпископам за піклованє ся колєгією і батьківську опіку, відєспівано краснє «многая літа», композицій Лєвицкогo. Наконєць промовив щиро Преосьвященний Чехович і візвав питомців, щоби під оком найвисшого Намісника церковного успївали в науках теології і принесли, яко будучі душпастирі, честь нашому народови. — Не шумний се вечерок, але все таки промовляє богато в користь тутешної колєгії. По перше тому, що роскішно було на тій землі, котрої кожда пядь зрошена кєрвою поневолених націй, по котрій ступали горді гнобителі вольних народів, тут, на тій долині сльоз та стонихань рабів, напротив збризьканих посокою руїн кольосою — почути руске слово і руску пісню і побачити, що між товаришами є бодай яка-така гармонія. Питомці дали доказ, що они під яним, італійським небом не забувають на свою вітчизну, що оглядаючи твори всесьвітної штуки минувших діб і теперішности, они образують ся самі, а заразом управляють скілько мога і свою рідну штуку. Відрадий се факт. Дай Боже, щоби наша суспільність могла гордуватись своєю полудневою кольонією і щоби між стїнами колєгії загомніли ще звуки Тарасової бандури в день памяти его смерти!

Годить ся на тім місци пригадати компетентним особам, що бібліотека колєгії є дуже незначна. Пожаданим було-б, щоби на єї порожних полицях появились найновіші видавництва, як: «Видавнича Спїлка» та «Лїтературно-науковий Вістник», а також Костомарова «Історія Руси» та Огоновського «Історія лїтератури». Се навіть конєчне! Молодіж потребує духової поживи; потребує поступати з духом часу тай мати бодай мінімальнє понятє про розвій своєї лїтератури. Засудити молоду людину на 5-літню духову смерть — се страшно! Тут чужина; тут серце бажає свого. Конєчно треба-б на сю ціль призначити якусь суму — а ні, то може-б наші видавництва зглянулись над заточниками та зробили незначні жертви. Сей брак даєсь страшно відчувати!

Характеристика поезій

Петра Гулака-Артемовського.

(Далі).

Коли Артемовський апотеозував могутність російського царя, величав силу воєнну Росії і подвиги російських генералів, — Григорій Квітка Основ'яненко в своїм урядовім патріотизмі пішов ще далі. Він ідеалізує систему правління російського царя. В очах Квітки цар — справдішнім батьком народа, а єго володіння — найідеальнішим ельдорадом.

Описуючи голодовий рік і роздачі підмог між бідних людей в повісті: «Добре роби, добре буде!» Основ'яненко пише:

«А дати-ж стільки грошей, хто може, як не цар наш, государ премилосердний... і не то за тим і трата така, щоб бідний народ не страждав без хліба... От істинно отець ік своїм дітям! І хиба-ж тільки у нього і є, що ми? Еге! Слава, Тобі, Господи! є нашого народу чимало, а тож ще і російського і німецького і татарського і колмицького... і якого то народу нема! І усі-ж то ідуть під нашу державу, бо дуже хороше усім жити! І усе-ж то наш милосердний цар об всіх убиваєтця і жалкує, як отець діточок своїх... Коли наш цар дозна, що одного братчика хто зобидить і не дадуть йому помічи, то десятьох начальників змінить; а якби одна душа від недосмотру вмерла? Не знаю, щоб тут було! Подержи-ж його Господи, і з царицею і на наш вік, і дітий і унуків наших, щоб і ті хвалили Бога за такого царя і ветаючи і лягаючи, молили за нього Бога, як ми робимо»¹⁾.

На іншому місці читаємо: «Господь нас усіх по милосердню Своему не оставив і послав нам такого милосердного Царя, що й міри нема. Без його любови, хлопці і старання об нас, щоб з нас було? Пропали-б ми усі...»²⁾.

Від такого ідеального погляду на царя переходить поет до прози, нагадуючи українському народови, що цареві треба складати подушине, бо «без грошей не можна нічого зробити і Цареві нашому без казни не можна ні війська содержати і ніякого порядку дати. А казни багато потрачено у сей год, ні на кожог більше, як на нас, по усім губерніям, де голод був; так і нам тепер треба, яко мога кинутись та заробляти, та подушне зносити, та недоїмку, на кому є, уплачувати; тогди і Цар нас пожалує і Господь помилує, і бачачи, що ми добрі і покірні діти, не пошлеть нам більш ніякої такої біди і Царя нашого продержить на сім світі, для нашогож щастя, на многії літа!»³⁾.

Основ'яненко велить молити ся за царя: «Подержи-ж єго, Господи, у щасті і здоров'ї на сім світі і при нас, і при наших дітях і унуків, що він нас у самую злую годину не покинув і пропитав нас, як отець дітий... Пошли, Господи милостивий! і Цареві нашому і Цариці усе, чого вони від Тебе желаютъ і що Ти знаєш, за їх добрість їм послати!»⁴⁾.

Ті самі, повні одушевлення, похвали для царя, ті самі заклики до складання подушного, висловив Основ'яненко також в своїх «Листах до Земляків»⁵⁾.

Зовсім природно, що і вороги, які посьміли непокоїти державу виідеалізованого царя, стають для Основ'яненка ненавистними. А ворогів сих бачить Основ'яненко в Наполеоні і Поляках.

В «Отечественныхъ Запискахъ» за рік 1843 (том 27.) напечатав Основ'яненко повість п. з. «1812-й годъ въ провинціи». Який дух віє з сеї повісті, можемо мати понятє з листу Основ'яненка до редактора названого журналу, А. А. Краєвського. Основ'яненко пише: «Єсть у меня статья подъ названіемъ «1812-й годъ въ провинціи». Въ ней изложено все, начиная отъ первыхъ извѣстій о вторженіи непріятеля, собранія

ополченія, вѣстей о Смоленскѣ, Бородинскѣ, битвѣ, занятія Москвы, изгнаніи и истребленіи злодѣевъ...»¹⁾.

Так само не падають Квітка Поляків, а повстаню з р. 1831. присвячує він згадку в своїй повісті «Божі діти». В згадці тій дивне Основ'яненко ненавистію до Поляків, а тьон, який пробиває ся з неї, євдичить наглядно, що великий талан письменника не йшов в парі з єго образованем. На доказ сего досить навести такий зразок: «Як ось Ляхи, ні з чого більш, як з жиру, показали ся мов собаки, та з дуру, мов з печі, задумали відбивати єя. Треба дурнів провчити, ляпаса по морді дати, щоб не вередовали. От і послали против них, які були ближче, полки...»²⁾.

(Далі буде).

З політичного поля.

«Nationalitäten und Sprachenstreit» — є новий проєкт для спасенія Австрії з під пера гр. Рудольфа Черніна. Брошура викликала сенсацію хиба тим, що рід Чернінів належав завжди до консервативної чехофільської шляхти, а гр. Кароль виступає в теперішній брошурі різко против далекосяглих, чеських претенсій, виказує неможливість механічної рівноправности Чехів і Німців, осуджує мрачні основи чеського державного права та ганить агітацію проти німецького языка у війську і др. Довгі часи спільного життя і практичне житє вже давно усунули противности межі Німцями а Чехами і лише доктринеризм признає національній ідеї пересадити значіє. Всяке державне, народно-сепаратистичне право носить в собі зародки розбиття Австрії і всі патріоти повинні поборювати єго без милосердя. Зле зрозуміний ключ рівноправности роздражнює маси в небезпечний спосіб, жадаючи сего, що з математичною точностю не дасть ся ніколи перевести в Австрії. Автор взиває консервативну шляхту Чехів, щоб з вишних зглядів зрєкла ся чеського державного права і злучила ся з ліберальною шляхтою. Одвак сам автор бачить остаточно безуспішність свого завзвву та рад, бо висказує потребу, для полагодження теперішного заколоту, знести конституцію на протяг потрібного часу.

«Slovenes» замість вчєра на чільнім місці відозву консервативного сторонництва Словінців. Відозва підписана крім імен др. Івана Суєстерчіча і Франца Повшого, ще чотирма іншими заступниками виборчих округів Країни і підносить передовсім потребу цілковитого переняття ся австрійскою державною ідеєю, поручає рішуче поборюванє обструкції, домагає ся упорядкованія языкової квестії на законодатній дорозі і вкінци жадає загального, безпосередного голосованія. — Рівночасно появила ся також відозва, словенського, ліберального сторонництва. Она протестує проти німецького посередничого языка, домагає ся злуки Словенців Країни, Сїрїї, Каринтїї, Гориції і Триєнту в одну, одноцільну провінцію на основі автономії народів, в противности до теперішної нічим не оправданой автономії провінцій і майоризації припадкової більшости в даній провінції. В сей спосіб можна лише осягнути цілковиту рівноправність австрійських горожан. Відозва поручає вибір поступових послів, що готові поборювати перевагу духовенства, станути в обороні новочасної школи і причинити ся до побіди поступових засад. Вкінци поручає тісну згоду словенських послів з Чехами.

В справі замаху на цїсаря Вільгельма доносять вроцлавскі дневники, що Зельма Шнапке наміряла первісно допустити ся замаху не на особу цїсаря, лиш на одного тамошного адвоката. Шнапке ще в п'ятницю глядала нагоди, аби викликати з тим адвокатом суперечку, бо

¹⁾ Письма Гр. Ф. Квитки къ А. А. Краевскому. Киевск. Старина р. 1893. Том. 43. стр. 379. Лист писаний дня 17. жовтня 1842 р.

²⁾ Малоросійскія повѣсти... стр. 491. В письмі до А. А. Краевського з дня 28. грудня 1841 пише Основ'яненко про відношини України до Поляків в XVII віці: «Еще они, малоросіянє, судили да рядили, какъ бы отъстать отъ нечистыхъ Ляховъ, къ кому бы выгодноє пристать, какъ предки наши не долго думавши, поднялись і пошли къ родному Батюшкѣ, Царю Русскому, сѣли по Украинѣ слободами (селеніями по границѣ) и давай отбивать ся отъ Татаръ и заслонять собою Россію». Киевская Старина 1893. том 43. стр. 378.

чула до него ненависть з причини якоїс судової справи. Не стрітивши єго, купила в залізнім склені товир і удала ся до мешканя адвоката. Однак єї не впушено до канцелярії. Вертаючи Огородовою улицю, побачила Шнапке товир людей і сїятала, чого люди ждуть. Тоді — як гадаєть — мусіла постати в єї голові гадка убитя цїсаря. Лікарі ствердили, що Шнапке божевільна. Сими днями умістять єї в заведеню для хорих на умі. В суботу відставлено єї до суду, де мала відбути ся против неї розправа з причини обиди урядника. Однак розправу відложено з огляду на божевільність обжалованої. На питанє предсїдателя, чи допустити єя замаху на цїсаря, підповіла Шнапке, що так, бо до того намавляла єї від давня цїсарєва. Шнапке від якогось часу напастувала визначнішні особи листами о милостиню. — Цїсар, коли зійшла розмова в офіцирекім касині на справу замаху висказав єя, що не варта згадувати о ній пригоді, бо то поступок божевільної.

У французькій торляменті прийшла вчєра на порядок денний вечірного засіданя звісна «ордерова афера». Іменно націоналістичній дневники пустили були в євіт поголоску, що син міністра кольоній Декре, який є високим урядником при міністерстві, роздає ордеря за гроші і «по знакомості». Отже вчєра пос. Ріве виїс інтерпеляцію до правительства, скілько правди є в сих поголосках. Президент міністрів Вальдек-Русо жадає безпovolочного отвореня дискусії над сею інтерпеляцією. З черги забирає голос міністер для кольоній Декре і заявляє: «Є се дуже тяжкий закид і дотикає чєсти чоловіка, який стоїть на публичнім овиді. Іменно твердять, що єї відзначеня надала за гроші особа, яка стоїть в дуже близькїм відношеню до мене. Отже заявляю, що таке твердженє є зовсім безпідставним (оплески на лївці). Відтак бесідник підносить заслуги удекорованих осіб та усправедливляє надленє сих декораций. Відтак міністер залізниць Мільран виказував також підстави надліюваня декорациями, а вкінци і президент кабинету Вальдек-Русо боронив доброї чєсти очернєних ваціоналістичною прасою осіб. В голосованю над сею інтерпеляцією палата приняла 379 голосами против 31 заяву, висказуючу довіре до правительства.

В німецькій парламенті на порядку деннім станув вчєра додатковий кредит на 1900. рік задля китайської справи. Канцлер гр. Більов забрав голос для підпертя правительственного предложєня. Розповівши історію китайских розрухів, бесідник заперечив, що їх причиною не було завяте пристани Кієв-Чав. (Соціалісти: так є!). Німеччина, ще перед тим предвиджувала небезпеченство китайської навали для цілого цивілізованого євіта і звертала ся кілька разів з остереженем до держав. Відтак Більов присвячує горячу згадку замордованому гр. Кетелєрови і заявляє, що Німеччина не має жадних заборчих плянів, а бажає лише каря за сповнені злочини та на будучє перевести засаду «leben und leben lassen». На сій основі стоять услівя мира, які сформуловали заступники держав в Пекіні і на сій основі удасть ся дійти до приверненя порядку в Китаю, який є потрібний для всіх держав без виїмки. Льояльність німецької політики доказує найліпше ся обставина, що всі держави згодили ся на порученє найвисшої команди над союзними військами німецькому генералови. Се доказує заразом, що навіть між Росією а Німеччиною нема жадної глибошої суперечности, якої не можна-б усунути. Однак через своє становиско в Китаю Німеччина не заангажує ся там більше, як треба з конечности і для користи своїх інтересів. Бєсідник хвалить вкінци поставу німецьких війск в Китаю і просить о ухвалєнє кредиту. Правительство ужило вже наперед сї кредити лише задля наглости китайської експедиції, бо так єго попередник, як і сам гр. Більов не має найменшої тенденції уменшати права парламенту. В дискусії, яка ошєля вивязала ся, пос. Лібер завив, що супроти очевидного легковаженя парламенту правительством, є для него досить тяжкою інсїтуацією, щоби ще затверджував самовільно ужиті кредити. Пос. Бебель заявляє, що війська вислано наперекір міжнародному праву і що сї війська перші виконали атак. Кетелєр сам завинив, а кара не стоїть в жаднім відношеню до провини. Німецькі війська сповня-

¹⁾ «Добре роби, добре буде!» апробованє цензурою дня 4. жовтня 1833 р. Порівнай: «Малоросійскія повѣсти», рассказанныя Грицькомъ Основ'яненкомъ, Кієв-Харьковъ стр. 164.

²⁾ Там же: стр. 175.

³⁾ Там же: стр. 176.

⁴⁾ Там же, стр. 178.

⁵⁾ Там же стр. 567 і дальші.

ють жостокости в наслідок промов цесаря Вільгельма, а услівя мира, які поставив Більов, є неможливі до принятя для Китаю. Міністер війни Гюслер збивав виводи Бебля. Дальший хід дискусії нині.

НОВИНИ.

— **Календар.** В середу: гр.-кат. *Михайла архистратига*; рим.-кат. Введенє Пресв. Діви. — В четвер: гр.-кат. Онисифора; рим.-кат. Цецилії. — В п'ятницю: гр.-кат. Ераста, Олімпа; рим.-кат. Климента.

— **3 Наукового Товариства ім. Шевченка.** В середу дня 21. падолиста буде о 6. год. вечером засіданє історично-філософичної секції з таким порядком: 1) П. Литвинова, Весільні образи і звичаї у Чернігівщині, зрэф. В. Гнатюк. 2) М. Дикарив, програма до збираня відомостей про громади і збирки сільської молодіжи, зреферує В. Гнатюк. Потім буде засіданє філологічної секції з таким порядком: 1) В справі виданя творів Федьковича, зрэф. др. Ол. Колесса, 2) Збірник галицьких приповідок, зреферує др. Ів. Франко.

— **3 Турки.** Дня 1. н. ст. грудня с. р. о 11. год. рано відбудуть ся в Турці загальні збори політичного Товариства «Народна Рада». На порядок денний подадуть ся: 1) справозданє з до-теперішньої діяльності; 2) вибір і уконституованє нового виділу; 3) внесенє членів.

— **Звідки взяв ся черевний тиф у Львові?** Ближші досліди появля ся тифу у Львові дали наглядний доказ, що причиною сеї страшної недуги є водопровід т. зв. домініканський. Як-раз в тих округах міста ширить ся тепер черевний тиф, де жителі беруть воду з криниць домініканського водопроводу. Єго жерела лежать на Личаківськім передмістї, недалеко костела св. Антона. На потверженє сего здогаду послужить подія в 1893. р. В тім році появил ся черевний тиф в тих самих місцях у Львові, що тепер. Але по докладних дослідах пересвідчено ся, що тиф походить з води домініканського водопроводу, а ся вода є заскїрного походженя і жерела єї містять ся недалеко каналів; в виду сего замкнено сей водопровід, а воду відпродажено до каналу. Намісництво затвердило сю ухвалу львівської міської ради і приказало раз на все замкнути сей водопровід. Недуга тифу, що застрашачо ширила ся в тім році, пригасла зовсім, а в наслідок того розпорядженє намісництва пішло в непамять. В 1896. р. львівський магістрат самовільно отворив сей водопровід. Наслідки того зарадженя показували ся щорічно, а сего року перейшли границі так, що магістрат був приневольний знова замкнути домініканський водопровід. Успіхи сего вже тепер наглядні, бо від того часу тиф прокидає ся лише спорадично, а случаи занедужаня стали о много рідші.

— **3 судової салї у Львові.** Вчєра пополудни переслухано як свідків ті особи, у яких обжалований Михайло Ярема допустив ся крадіжжї. Підчас ранішньої розправи, як ми доносили, Ярема удавав божевільного; пополудни відгривав він ту саму комедию, але вже досить незручно. Вечером поставлено присяглим судиям питанє, чи Ярема як налоговый злодій допустив ся наведених крадіжжї. По затверженю сего питаня присяглими судиями трибунал засудив Ярему на 8 літ тяжкої вязниці, заостреної постом що два тижні. На Яремі не зробив вирок ніякого вражіня, він удавав дальше божевільного.

— **3 житя українського генія.** Часопись «Волгарь» заміщає оповіданє Груновского, одного з салдатів, що відбував службу разом з Тарасом Шевченком в І. оренбурскім лівійнім батальоні: «Я служив — каже Груновский — в кріпости писаром і був церковним дяком, коли до нас приїхав Тарас Григорієвич. Єго привезено під конвоем, а в бумазі стояло, що Шевченко політичний злочинець, якого мають строго доглядати, щоби нічого не писав. Командант був у нас добра людина, але ротний командир, в якого відділ попав ся Тарас Григорієвич, був строгим чоловіком і досить непривітним. Шевченко натерпів ся від него немало, головно в перших часах, коли приходило ся учити вправ з карабіном і машерувати. Тарас Григорієвич був смирний, як найбільше настроровий, а командир не любив таких людей. Однак коли покінчила ся наука, Тарас переніс ся до дому команданта, а в касарні стояло лише єго ліжко. Тараса увільнено від всякої муштри і служби; він безнастанно лише читав різні книжки і часописи та маловав картини. Єго картини набували по 50—100 рублів за одну в Астрахан та дальше в Росию, тому Шевченко був все при грошех. Видатків на удержанє не робив він ніяких, бо цілий харч мав у команданта; часто забавляв ся з офіцерами, грав в театрі, гуляв з простими салдатами; взагалі Тарас був хороший і добрий чоловік. З кожним жив сердечно і дружно. Лише при кінци почав від всіх сторонити, а се мабуть з туги за рідним краєм».

— **3і Сколього доносять:** Якийсь селянин з

охресности післав до Сколього свого сусїда, щоби той купив єму горівки на весєлє. Післанець купив літру горівки, але не міг видержати аж до весєля і зачав вже в Сколім коштівувати, як то смакує весєльна горівка та коштівував доти, аж єму здавало ся, що він а з ним і цілий свїт на весєлю танцює. Так запаморочений став він блукати ся по містї і на своє нещастє прийшов коло уряду податкового до але оцимрованої і ненакритої керниці та впав до неї комїть головою. Страшно покаліченого видобуто з керниці, але нещасливий притомности вже не відискав.

— **Пропадають листи.** Остатними днями в окрузї львівської дирекції почт пропали три грошеві листи, а іменю: поручений лист, в яким мало бути 10.000 зл., адресований з Будапешту до Дрогобича. Почта, як звісно, не бере на себе відвічальности за гроші, які містять ся в поручених листах, тому шкоду потерпів один з будапештєнських банків, котрий вислав гроші в поручених листї. Дальше, пропали два грошеві листи, адресовані до Отинї: в однім було 200 корон, а в другім 1.183 корон. В тїй справі виїхав до Отинї комісар львівської дирекції почтової на слідство.

— **3 Хойниць.** Надїя, віднайти убійників гїмназиста Вїнтера, розвіяла ся була марно. Анї переведений в тїй справі процес, анї кілька інших судових розправ против свідків з першого процесу, що допустили ся кривоприсягї, не викрив убійників Вїнтера. Однакож на днях, як доносить «Germania», прускїй поліції повело ся впасти на слід злочинців, і хотїй їх досї ще не віднайдено, то згадана часопись завірює, що се наступить в найближшїм часї.

— **3 виборчої гумористики.** Соціалїст Дашияньский, кандидат з V. курїї краківської, запросив величезними червоними плякатами своїх контр-кандидатів проф. Кротовского і селянина Птака, на передвиборчі збори, запевнюючи їм свободу слова. У відповідь розліплєно по Кракові плякат: «Na takie plewy, panie Ignacy — nie pójdą ludzie ani ptacy».

— **Рід Бонапарті.** На днях померла в Римі найстарша сестра кардинала Лукиана Бонапартого, якого в 1870. р. мали на приміті вибрати папою Померша княгиня Юлія буда вдовою по гр. ді Рохтажовіне. З нею вигас княжий рід Бонапартів, а вже передше вимер цїсарскїй рід. Жиють ще в Америці Бонапарті, але ні цїсар Наполєон I, ні Наполєон III не признавали ся до їх свояцтва.

— **Всєсвїтна злодійка.** В послїдних днях на рїскої вистави, котра вже тепер закрыта, були гостї, що як-раз оглядали вежу Айфля, свідками досить прикрої сцени. Один з французьких агентів тайної поліції ходив вже від кількох годин за молодою, красною і дуже елегантно убраною Американкою, котра видавала ся єму дуже підозріною. Він увійшов за нею також і до одного з тих підносів, якими витягають людеї на вежу Айфля та побачив тут, як она якісь пани перед собою всунула руку до кишені. Майже в тїй самїй хвилї станув елеватор на другій платформі вежі, а агент зловив Американку і хотїв єї арештувати, але она вирвала ся і пустила ся бічи на край платформи та хотїла тут кинути ся з вежі на землю. Яксь старша вже і добре собі грубенька панї побачивши то, вхопила єї і відтягнула від барьєри. Злодійка так за то улютила ся, що вкусила пани в руку. Але резолютна панї не пустила злодійки, лиш стала бити — як казала, малу бєстїю — з цілої сили парасолькою. Між обома жєнщинами завела ся опїєля так завзята бійка, що ніхто не важив ся до них приступити. Наконєць таки зловлено красну Американку і звязано та відставлено до арешту. Показало ся, що є то знана добре в цілій Америці всєсвїтна злодійка Елеанор Вак, за котрою вже від давна слїдить американська поліція.

— **Французска правопись.** Фоєтична правопись у Франції з'єднує собі щораз більший круг приклонників і вже недалекий час, коли стане урядовою правописою. Однак богато з інтелїгенції ворожо виступає проти сеї новости, хотїй також більше з політичних причин. Між иньшими неприятелием фюетичної правописи є звїсний гуморист Альфонс Але, котрий народиє нову правопись в шутливій статейці. Автор подає проєкт, щоби писати лише великі букви так, як они вимавляють ся у французкїм алфаветї, а з сего вийде коротка і для всіх достушна правопись. І так пр. замість «héros» (герой) треба писати коротко «RO» (ep-o); «énergie» можна писати: «NRJ» (en-ep-жі); «L'NAUDBB» значить: «Hélepe a eu des bébés» і богато иньших. Але як пр. Але написав би пр. Paris. Дотепний етимолог при укладаню свого проєкту може забув, що є на свїтї таке місто, а він в нїм мешкає.

— **Ц. к. Дирекция залїзниць держаних оповїщує:**

«Газета Львівска» з дня 18. падолиста оповїщує розписанє ліцитаційної продажі старих материялів, узисканих в окрузї ц. к. дирекції залїзниць у Львові. Оферти належить вносити найдальше до 12. години в полудне дня 30. падолиста с. р. до висше згаданої ц. к. дирекції залїзниць держ.

Услівя продажі подано в «Газетї Львівській» а можна їх одержати також в бюрі для справ варстатових в надписанї ц. к. Дирекції.

— **Панна чи панї?** Убожателї жєньского пола були часто в немалім хлїнатї, чи до незнакомої жєнщини, з якою случайно стрїтили ся на вечерку, забаві і т. ин., відносити ся як до панни, чи як до замужної. Сю справу порішив клуб «чотирохсот упривїлейованих» в Новім Йорку в в такий спосіб: Ухвалєно, що на сукни, на капелюсі, або в фризурї має видїтї відповідний знак, по яким можна би в першїй хвилї пізнати, чи жєнщина є панною, чи вже двигає супружєске ярмо. А іменю панни мають носити приокраси, як: связки, гарнітурки на капелюхах, або балеві відзнаки — на правїй сторонї, а замужні по лївій.

— **3 ц. к. красвої Дирекції скарбу:** В ціли виміру еквівалєнтовой належитости від движимого і недвижимого майна за VI. десятилітє (від 1. сїчня 1901 до кінци грудня 1910) по мисли законів з 9. лютого 1850, В. з. д. ч. 50. і з 13. грудня 1862, В. з. д. ч. 89. як також на основі пізїйших дотичних постанов, має ся після розпорядженя ц. к. Міністерства скарбу з 14. липня 1900 В. з. д. ч. 120 найпізнійше до кінци цвїтня 1901 предложити зізнанє (фассія) майна, котре підлягає еквівалєнтовой належитости, а то після стану того майна з дня 1-го сїчня 1901. Правні (моральні) особи, обовязані платити еквівалєнтову належитість, котрі однак не існують єще повних десяти літ, мають на разї так само до кінци цвїтня 1901 виказати власти покликанїй до виміру еквівалєнтовой належитости, лише да-ту свого заложєня або повстаня а доперва з кінцем десятого року істнованя предложити правильне зізнанє свого майна після стану з того часу.

Сєєї правні особи, котрих движимє майно на основі обовязуючих правних приписів (пр. по мисли законів з 27. грудня 1880, В. з. д. ч. 1 з п. 1881, або з 15. цвїтня 1885, В. з. д. ч. 51.) є вільне від еквівалєнтовой належитости, мають зізнати лише недвижимє майно, єсли єго посїдають. Згаданє розпорядженє ц. к. Міністерства скарбу з дня 14. липня 1900, В. з. д. ч. 120 заключає близші вказівки так під зглядом способу як також під зглядом змієту і форми дотичних зізнань (фассій). Після § 3-го розпорядженя повинні особи, наколи суть у них услівя до законного увільненя від оплати еквівалєнтовой належитости виказати перед властїю титул і жадати признаня того увільненя.

Після § 27. згаданого розпорядженя суть обовязані особливо тоті посїдачі бєнефіцій, котрим на основі закона з 15. лютого 1877, В. з. д. ч. 98. прислугує право домагати ся особистого увільненя від еквівалєнтовой належитости, зізнати движимє і недвижимє майно бєнефіцій і вїєднати у власти признанє такого увільненя. Движимє майно тих правних осіб, котрим вже признано увільненє від еквівалєнтовой належитости в попереднім або давнїйших десятилітях з причини, що се майно є призначєне на ціли, котрі по мисли закона узасадняють згаданє увільненє, має ся зізнати лише тоді, наколи в протягу V. десятилітї статуту тих осіб улягли такїї зміні, що через ню страчено право жадати увільненя від еквівалєнтовой належитости. В противнім случаю мають згадані особи виказати лише титул увільненя і долучити примірник обовязуючих тоді статутів.

Натомість мають сєєї особи зізнати на кож-дий спосіб майно недвижимє.

Красва Дирекция скарбу звертає особлившу увагу на приписи наведеного розпорядженя ц. к. Міністерства скарбу з дня 14. липня 1900 тих сторін зглядно осіб, котрі обовязані платити еквівалєнтову належитість, отже мають предложити дотичні зізнаня (фассії), дальше увагу тих, котрі після обставин мають виказати свїй титул увільненя зглядно час заложєня або початку істнованя і звиває їх, щоби предложили макетові зізнаня споряджені на урядово приписаних взолах зглядно висше згадані статуту, прилоги і вїясненя, а то предложити в часї від 1-ого сїчня 1901 найпізнійше до послїдного цвїтня 1901.

Притім робить ся уважними сєєї сторони (підлягаючі еквівалєнтовой належитости) котрі перебувають (мешкають) в округах урядів виміру належитостий у Львові або Кракові, щоби зізнаня (фассії) вносили до властїювого уряду виміру належитостий; натомість всякі иньші обовязані особи мають вносити згадані зізнаня (фассії) до ц. к. Дирекцій округів скарбових, до котрих приналежать після свого місця замешканя.

Хтонебудь занедбає внести в правнім рєчїнци зізнаня (фассії), до сєго примінить ся припис § 80. закона о належитостях з 9. лютого 1850. в той спосіб, що буде ся від него побира-ти подвійну належитість через цілий час тих десяти літ, за котрі має наступити вимір еквівалєнтовой належитости.

Затаєнє або неправдивє поданє предметів, котрі має ся зізнати, потягне за собою на основі § 84. уєтуну 3. закона з 9. лютого 1850 поступованє після закона карного о провинях до-

ходів скарбових, а особливо також тоді, если якусь річ подасть ся за движиму — якою она сама про себе й є — однак замовчить ся тую єї прикмету, що є принадлежністю недвижимо-сти.

Увага: Приймати ся буде такі зізнання (фасиї), котрі виготовлені будуть на приписаних взорах (формулярах). — Зізнані вартости належить подавати в короновій валюті. — Згадані взори можна набувати по 2 сот. за аркуш в Економаті ц. к. краввої Дирекції скарбу у Львові (Цлова площа ч. 1.) або в всіх галицких урядах податкових з виймком головного уряду податкового у Львові. — Там можна також набувати відбитку згаданого розпорядження ц. к. Міністерства скарбу з дня 14. липня 1900, В. з. д. ч. 120 по 10 сот. за примірник.

Львів, дня 15. жовтня 1900.

Посмертна оповідка.

— **О. Омелян Антоневич**, парох в Пулавах, перемискої епархії, упокоїв ся в 60. році життя, а в 28. р. сьвященства. В. с. п!

— **О. Николай Чайковский**, парох і декан в Берегах дольних, упокоїв ся скоропостижно у Львові дня 19. с. м. в 64. році життя. Похорони відбудуть ся дня 22. с. м. о 8. год. рано, з приватного дому Курковского ч. 64. ул. Кохановского, до Успенської церкви, а відтак на Личаківський цвинтар. В. с. п!

Телеграми.

Краків, 20. падолиста. На відклик Дашиньского що-до засуду на него за зневагу поліційного урядника на 10 днів арешту або 100 К., трибунал по розгляневу актів з попередньої розправи засудив Дашиньского на три тижні

арешту з постом що тижня, без заміни на грошеву кару.

Прага, 20. падолиста. Нас Народа доносить, що в слід за резигнацією президента вишого суду в Празі д-ра Янди, подав ся до димісії президиальний шеф тамошної апеляції, радник вишого суду др. Пандучек — оба з причини, що не хочуть прикладати руки до порученої міністерством германізації чеських судів.

Лівадія, 20. падолиста. Після вчерашного бюлетину о год. 11. перед полуднем: Цар перервав вчерашний день добре. Вечером о год. 9. температура виносила 38.7, пульс 72. Вночі цар спав дуже добре. Нині рано загальний стан знаменитий, сили вдоволяючі. О год. 9. рано температура 39.4, пульс 68.

Берлін, 20. падолиста. Англійські дневники доносить, що стан здоровля царя погіршив ся, а горячка змагає ся чимраз більше.

Петербург, 20. падолиста. В неділю відбули ся по всіх церквах богослуженя за выздоровленя царя.

Петербург, 20. падолиста. «Новое Время» доносить з Владивостока д. 15. с. м.: На полудневій манджурскій залізниці Китайці знищили телеграфічну лінію на просторі 300 верств. Всі стайційні будинки спалено і ушкоджено багато локотив і вагонів. Виряджена шкода виносить 10 мільонів рублів.

Шангай, 20 падолиста. Віцекоролі провінцій, положених в долині ріки Янгсе, здержали висилку данини рижу до Сінганфу, побоюючись, щоби єї не переловили держави.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переховани папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найдогідішій зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЪ”

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним Впрєсєв. Митрол. і Прєсєв. Ев. Ординариатам всіх трєх єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках протів шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 " — "	
" спеціальна	1.684 " 80 "	
Фонд основний	72.000 " — "	
" емеритальний	18.166 " 60 "	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Дністра» приймає Банк красєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Сьвятині, Городенці, Терєбовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористніші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язичі. Зголошеня о уділенє агенцій в окрєстностях, де нема близько агентів «Дністра», приймає ся. «Дністеръ» виплатив агентам по ковець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Інформації і посередництво до заключєня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕВИХ в найкористніших комбїнаціях.

Позички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Дністеръ» на 5 1/2%, 10% і 10% додатку на кошта адм.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ”

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім «Просьвіти»).

уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 10% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першїм місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященики, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити єще полісу житєву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбїнацій.

Згаданє Товариство приймає вклади до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський виносить 50 кор.; вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ».

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

Артистичне заведєнє ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарєнь

Генрик Шапіра

Львів, ул. Копєрника ч. 3 (побіч аптеки Вл. Миколяша). Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металеві для громад і урядів парохіальних. Шильди мальовані на шклі, дереві, блясі та полотні. Всїлякі лаєкованя, позолочуваня хрєстів. Таблиці і шильди лянї з ріжних металів, таблиці нагробні і назви улиць, числа на доми.

Гравури на металю та дорогих камях, печатки, штанци, відзнаки, букви, монограми, герби і ґузики до упряжи та ліберїї. Марки печаткові, бляшки шпунт. для броварів. Нумератори і стемплї на датум. Обцяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемїчна краска до білизни.

Цїнники даром і франко.

Всілякі КУПОНИ Вильсовані цїнні папєрі виплачує без потрученя провізії або копіїв

Контора виміни ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО.